

SZILÁGY SOMLYÓ

POLITIKAI LAP

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

Előfizetési ára:

Egész évre 8 K, fél évre 4 K, negyedévre 2 K.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

BÖLÖNI SÁNDOR

Hivatalos hirdetések díja 6 korona.

Nyilttér soronként 60 fillér.

Magánhirdetések megegyezés szerint.

Kérés a polgármesterhez.

A város képviselőtestülete a múlt hónapban tartott rendkívüli közgyűlésében egyhangulag elfogadta Bölöni Sándornak a Vármegyeház-utca kikövezésére vonatkozó indítványát. Elhatározta, hogy e tárgyban és más, a várost rendkívül közelről érdeklő ügyekben, mint a posta-telekesere, katonaság elhelyezése kérdése, stb., stb., — küldöttség menjen fel a minisztériumhoz, a kellő felvilágosítások előszóval előadása és az ügyek elintézésének megszüntetése végett.

A képviselői közgyűlés határozatilag nagyon sürgősnek jelezte a küldöttség fölmenetelének szükségét. Hiszen ezek mind olyan dolgok, amelyek az 1913-ik évi országos költségvetéssel legszorosabb összefüggésben állanak és így a dolog természetében fekszik, hogy annak elintézése halogatást nem tűr. Eppen ezért, ha a képviselői határozat nem jelezte volna is a sürgősséget, van-e Szilágysomlyó városnak egyetlen értelmes polgára, aki ezek sürgősségéről meggyőződve ne lenne?

Kérjük Lukátsffy Ödön polgármester urat, hogy csak éppen ő egyedül ne tartaná sürgősnek a szönyegen forgó kérdések megoldását és ezen célból a küldöttség fölmenetelét?

Nem akarnók ezt föltételezni arról a polgármesterről, aki már az unalomig hangoztatja egy s más kérdésekben, hogy mennyire szíven viseli a város előhaladását.

De hát a jóakarát egymagában mit sem ér. Tenni kell polgármester ur, mert az idő halad felettünk és csak a pusztá akarással célhoz soha el nem érünk.

Mit ér a legéletrevalóbb indítvány, mit érnek a város legnagyobb egyetértéssel meghozott határozatai, ha a képviselőtestület megállapodásai sűrű egymásutánban, — mint a vármegyeház-utca kikövezése, a postatelek kicserélése, városi vízvezeték létesítése, katonaság elhelyezése, stb., stb. kérdésekben hozott határozatok végrehajtása ad graecas calendas halad és marad?

Legyen meggyőződve a polgármester ur, hogy személye ellen semmi legkisebb ellenséges indulattal nem viseltetünk, de kötelességet, elmulasztthatatlan kötelességet vélünk teljesíteni, mikor kérve kérjük itt a nyilvánosság előtt, hogy ne engedje a képviselőtestület határozatait a poros akták között penészedni, hanem gondoskodjék azoknak végrehajtásáról.

Balkáni közgazdasági állapotok.

Szomorú és megdönthetetlen bizonyítékaikat soroljuk elő a következőkben annak, hogy Magyarországon a tőke az államhatalom oltalma, sőt szövetsége mellett hogyan garázdálkodik, hogyan él vissza hatalmával, a polgárok milliói kárára.

Felfogjuk tártolni olvasóink előtt a szén, a vas, a téglák és a cukorkartellek elrettentő titkait.

A szén — jól tudjuk — egy ország közgazdasági életében a legfontosabb tényező. Az iparnak pedig valóságos fundamentuma. Ahol olcsó és bő szén van, ott virágzó ipart is találhatunk.

Ennek előrebocsátása után nézzük, hogyan áll Magyarország szén dolgában?

Szénterületünk volna — hála Istennek — elégséges. Ugyde az a baj, hogy e területek igen nagy része érintetlenül hever. Hever pedig azért, mert a jelenleg működő bányavállalatok minden gazdag szénvidéket lefoglalnak a maguk részére, tetemes bért fizetve a területekért, — anélkül, hogy azokból egy gramm szenet is termelnének. Allítólag évente 1½ millióra rug az ily cimen fizetett bér. Ezt az állapotot a pénzügyminisztérium tűri, noha a törvény erejénél fogva módjában állana segíteni.

Igy a ma létező szénbányavállalatok megghusítják új versenyképes vállalatok alakulását és kezüket a fogyasztók zsebében tartják, tetszésük szerint huzván ki onnan a szükséges profitot.

Magyarország főbányavállalatai egymással szoros kapcsolatban állanak. Az azokban szereplő vezető egyének is majdnem ugyanazok.

Igy érthető meg, hogy 1910-ben a barnaszén métermázsánként Magyarországon 92, Ausztriában 54, Németországban 26 fillér volt.

Ez árakat az 1900. évbéli árakhoz viszonyítva, azt látjuk, hogy míg Ausztriában nem volt áremelkedés, míg Németországban az ár esett, addig nálunk 40%-al emelkedett. Ugyanigy vagyunk a fekete szénnel is.

Az összes magyar gyáripari vállalatok megközelítő számításával aránylag 21 millió koronával fizetnek évenként szénért többet, mint Ausztriában fizetnének. Nem csoda hát, ha Magyarországnak minden szubvenció dacára sincs ipara.

A magyarországi 5 legnagyobb vállalat 51 millió tőkével 1910. évben 16.247,489 korona nyereséget szerzett.

Lássuk a vaskartell. A vas jelenték-

telenebb emeltyű ugyan, mint a szén, de fontossága, szerepe azért óriási.

A vas áráról függ az építkezés, a különféle berendezkedések drágasága, vagy olcsósága.

A vaskartellnek hivatalos szervezete van és a kartellben benne vannak a magyar állami vasművek is.

A kartell így könnyű szerrel magveti ki a külföldi vasra a magas vámot, sőt tovább megy, a mikor meghatározza, hogy tagjai évenként mily mennyiséget adhatnak el a belföldön.

A kartell 1886-ban alakult, fennállott 1900-ig, a mikor is felbomlott, de 1903-ban újra megcsinálták és fennáll ma is.

A kartell felbomlása és szünetelése idején a rudvas alapára métermázsánként 15 K 75 f. volt, a kartell alatt 21 K 75 f. emelkedett.

Ezt teszi a vaskartell.

A kartellnek arra, hogy magas vasárakat érjen el, főszköze az, hogy kevés vasat termeljen. Sokkal kevesebbet, mint a mennyire képes volna.

Ez továbbá az, hogy a kormány kedvezményt ad a Magyarországból Ausztriába szállított nyersvas után, eredményezi azután, hogy a magyar vasipar mindinkább hanyatlik s az Ausztriából való behozatal évenként tetemesen nő.

Térjünk át a téglakartellre.

Ez a kartell már nem országos, mert hiszen minden vidéknek meg van a maga téglatermelő területe. Így tökéletesen elegendő az árak versenykivüliségének megállapítására az, hogy egyes vidékek téglagyárai az árra nézve egymás között állapodjanak meg, mint ahogy meg is állapodnak.

Nézzük a legnagyobb szükséglettel bíró Budapestet és vidékét.

A fővárosi és vidéke téglagyárai a „közönséges tömör faltéglákat árusító r. t.”-ot 1899-ben alakították meg, mint kartelljüket szervezetét.

Ez a társulat jogosult azután a budapesti és Budapest vidéki építkezésekhez téglát eladni.

A kartell előtt a téglák ára ezrenként 26—36 kor. volt, a kartell után 44—46 korona.

A téglák tavalyi 46 korona árával szemben — Berlinben a téglák ára ezrenként 27—30, Kölnben 23—24 korona volt.

Hogy ez a differencia a magyarországi építkezéseket mennyire drágítja, a vállalatoknak meg mily óriási profitot hoz, azt mindenki könnyen kiszámíthatja.

A legnagyobb foku visszaélést látjuk a cukorkartellben is.

Magyarország 23 cukorgyára kartellben van.

A cukortermelés Magyarországon nagyobb, mint a fogyasztás. A kartell alapvető dolga az volt tehát, hogy az árakat ennek dacára belföldön magasra tartsa és biztosítsa, másfelől a felesleget kivigye külföldre.

Sikerült ezt a cukorkartellnek megoldani azzal, hogy a küldi cukrot a kormánytól jól megvámoltatta (métermázsánként 26 kor.) ily módon a külföldi olcsó cukor alig tud hozzánk bejutni, — másfelől azzal, hogy kiviteli praemiumot fizettetett magának a külföldre szállított cukorért.

Az ártöbblet, melyet a magyarországi cukorgyarak a magyar fogyasztón behajtanak 40 millió koronára rughat.

Igy volt lehetséges, hogy a magyarországi cukorgyarak a nem nagyon kedvező 1910—1911. években 42 millió alaptőkével 8 millió korona tiszta hasznot értek el.

Ezt a feneketlen garázdálkodást hogyan nézi el a parlament, a kormány, kérdezheti most már valaki?

Felelet. Azért, mert úgy a parlamentben, mint a kormányban, valamint ezeken kívül is megkapjuk a hatalmas vállalatok embereit, kik pénzük, befolyásuk révén ellenállhatatlan nyomást tudnak gyakorolni kormányra, törvényhozásra egyaránt.

Cikkünk kerete nem enged meg részletes felsorolást, így a tétel beigazolására egy pár adatra szorítkozunk.

Lánczy Leó főrendiházi tag, a Pesti magyar kereskedelmi bank elnöke bennül a rimamurányi vasművek vállalatán kívül a salgótarjáni, továbbá az Északmagyarországi Egyesült köszénbánya részvénytársaságokban.

A cukorkartellben tömörült gyári vállalatokban részesedőket szinte össze téveszthetjük a főrendiház névsorával: Harkányi József, Majláth József, Hadik Béla, Zichy Andor, Pallavicini Ede, Tisza Kálmán, Wenkheim Dénes, Andrássy Géza, Karácsonyi Jenő grófok s még egy sereg.

Kétségtelen tehát, hogy a mai cenzusos választási rendszer mellett összeült parlament a horribilis visszaélések kiküszöbölésére mit sem tud tenni.

Városházépítés.

Szilágyosmlyó város életében olyan nagyfontosságúnak tartjuk a városházépítés kérdését, hogy azzal foglalkozó véleménynyilvánításoknak még abban az esetben is, ha azok nem egyeznének is meg mindenkiben a mi nézetünkkel, szívesen adnánk helyet lapunkban.

Annál nagyobb készséggel közöljük Besenczky Gyula építésznek erre vonatkozó nézeteit, amelyek főbb vonalaiban a mi óhajtatásunkat is fedik.

Besenczky szerint nem lenne helyes az új városházával a jelenlegi egész városházatleket lekötöni, és a Kossuth-Lajos-utcára néző részt egész 88 méter hosszúságában az új városházával teljesen elfoglalni.

Hanem a városháza két traktusu elhelyezéssel a lebontott gőzfürdő helyére, a mostani városház udvarára bejáró kapu közepétől a Bem-téri sarokig és lefelé a gör. kath. templom felé úgy építtessék, hogy a városház lefele nyúló szárnya mellett, illetve alatt, a Bem-térről az építendő postapalota mellett és a régi

városháza mellett is az új városháza udvarára külön kocsibejáró kapu maradjon.

A régi városház épülete és a mostani bejáró kapuhelynek is megfelelő szélességű telekrész a város rendelkezése alatt ez idő szerint megmaradna. A régi városház helyére a most hevenyében épített gimnáziumi tanterem lehetősége felhasználásával egy, a budapesti Vigszínház mintájára, elől kocsibejáróval és ennek felette a városi szállodát kiegészítő nagy terraszzsal, a mi igényeinknek megfelelő olcsóbb kivitelű, csinos, állandó színház lenne építhető. A színház eme zárt területen mindenesetre aránytalanul kevesebb költséggel lenne megépíthető, mint például a Bem-téren, vagy más szabad térben, ahol a külső berendezés és dekorációk miatt az építkezési költségek aránytalanul nagyobbak lennének.

Az új városházának eként való elhelyezésével nemcsak hogy a Tóásó-féle tervezet 430,000 koronás építési költségéből cirka 200,000 koronát megtakaríthatnánk, de ezenkívül még megmaradna egy ma eléggé nem is értékelhető telekrész — a régi városházzal — ami felett a város szabadon rendelkezhetne.

Tudomásunk szerint Besenczky építész a polgármester urhoz már be is nyújtotta a fentieknek megfelelő városházépítési tervrajzát, amelyhez részletes költségvetést és pontos műleírást is csatolt és pedig olyan kötelezettséggel, hogy ha a bemutatott terv és költségvetés szerint az építéssel megbíznák, — a városház felépítését az előirányzott 240,000 koronáért el is vállalná és erre nézve azon kijelentéssel, hogy semmi pótmunka nem lesz, kész 24,000 korona biztosítékot le is tenni.

Reméljük, hogy a polgármester ur Besenczky ajánlatát és tervezetét rövidesen a közgyűlés elébe fogja terjeszteni.

Távol álljon tőlünk, hogy Tóásó műépítész már elfogadott tervét kritizálni, illetve azt építészeti szempontból bírálni akarnók, még távolabb az, hogy Besenczky terve mellett a Tóásóval szemben állást foglalni szándékoznánk.

De erős meggyőződésünk az, hogy városunk az új városháza építésére a közgyűlésileg megszavazott 190,000—200,000 koronán felül szükségtelen és indokolhatlan megterhelhetése nélkül alig mehet, — és éppen ezért a Tóásó 430,000 koronás építési tervének megvalósításától el kell állania és olyan megállapodásra kell jutnia, amelynek keretében az építkezés a 200,000 koronából, vagy legfeljebb néhány ezer koronával magasabb összegből föltétlenül kiteljék.

Hogy aztán azt a Tóásó tervének módosításával, vagy a Besenczky ajánlatának elfogadásával, avagy bármely más módon érhetjük el, igazán mellékes kérdés.

Azt, hogy most is pótdobban uszó városunk félmillió városházát építse, — akkor, midőn egy jóra való közútunk nincsen, mikor pompás ivóvizet szolgáltató vízvezetékhez juthatnánk a Tóásó-féle előirányzatból megtakarítható 200,000 korona költséggel, — csak egészségtelen észjárással és városunk adóterherbírási képességének nem ismerésével, vagy teljesen figyelmen kívül hagyásával lehet forszírozni.

Nehéz esztendő.

Mint mikor az égen felhők gyülekeznek előljáróul a bekövetkező vihar, — úgy mutatja a mostani nagy pénzügyi feszültség azt, hogy nehéz, súlyos esztendő vár a magyarra. Máskor ebben az időtájban, leartatván az ég áldását, — a bankok betétjei úgy megszaporodnak, hogy kínálva-kínálják a pénzt; most pedig, még a nagy bankok vasszekrényei is zárva vannak a hitelt kereső felek előtt, és majdnem mindenütt ott van a figyelmeztető tábla: Nincs pénz! . . . Ezzel aztán egész közgazdasági életünk sorvadása következik be, mert hogy pénz nincs, munka sincs és már is elhangzott a riasztó szakértői felvilágosítás, hogy az

építőipar csödbe jut. Egy nagy bank vezetőembere jelenti ki, hogy a pesti bankok kivétel nélkül kénytelenek megvonni az építőipartól a hitelt. Ebből pedig az következik, hogy a szinte ijeszten megindult városi építkezések kényszerülnek lassabb tempót venni. A szakértő kijelenti, hogy a hitel megvonásával 70.000 az építési iparban munkát találó ember veszt el kenyerét. S vegyük ehhez mindazok existenciáját, akik az ipari munkások élelmezése-ruházkodásából élnek. Akárhogy nézzük a ránk következő súlyos helyzetet, perspektívája csak egy: hogy a kivándorló hajók az itthon kenyerét vesztett és elcsüggedt emberek ezreivel fognak megtelelni. Szomorú perspektíva ez nagyon! . . .

S tehetünk-e ellene? Nem tehetünk semmit, legfeljebb csak enyhíthetjük a nehéz időket, hogy egészen katastróphalis jellegűvé ne válják. A helyzetet, a pénzügyi feszültséget nem mi okoztuk. Világkonjunkturák szülték ezeket. A pénz az egész világon megdrágult annyira, hogy a külföldön elhelyezett záloglevelünk a külföldi tőkésnek nem kedvező tőkebefektetés. Ma a külföldi tőkésnek is a mi garantált 5%-unknál többet kamatoz pénze; azért özönlöttek haza zálogleveleink, mert a külföldi tőke ennél jobb tőkebefektetést találván, bankjaink a záloglevelek visszaváltásával annyira kimerültek, hogy kénytelenek a prima váltókat is elutasítani és alig kötnek üzletet.

Ez a helyzet a fővárosban. És talán mi, itt a vidéken másképp állunk? Hiszen mi még a jobb időben is a pesti bankok járszalagán bonyolítjuk le pénzügyi dolgainkat, hogyne függnénk most e súlyos napokban a pesti bankoktól? Országos pénzügyi depresszió ez és mindenki épügy érzi nyomását, mint a levegőbeli depresszióknak.

Használ-e a köznek, ha a ránk váró bajokat, mielőtt még azok egészen le nem teritenek, — öreg asszonyok módjára elkeseregjük? Azt hisszük, igen. Az osztrák-magyar bank vezértikára, a magyar születésű Pranger mondta hasonló pénzügyi válság idején, hogy nemzetek és egyesek ki tudnak heverni pénzügyi bajokat, de csak úgy, ha a legszigorubb takarékoság elvét gyakorolják. Mindenkor, de különösen ilyen nehéz időkben el kell háritani minden oly kiadást, mely nélkülözhető. Nagyon keserű orvosság ez, és éppen ezért kevesen fognak vele élni szép hazánkban, ahol még a példaszó is azt tartja: Busuljon a ló, elég nagy a feje. S mivel a hióbbírek terjesztőit is a népszerűtlenség sújtja, csak azokhoz szólunk, akik a komoly intelmeket is megfogadják olykor-olykor: nyújtózzunk a takarónk végéig, ha e zordon időben nem akarunk megfázni.

Nők mint esküdtek.

Amerikában vetődött föl az ötlete annak, hogy nőkből is alakítsanak esküdteket.

Csalódás volna azonban azt hinni, hogy ez az ötlet a nők egyenjogosításáért folyó mozgalmnak egyik mellékhatása. Az idea ennél sokkal érdekesebb és eredetibb forrásból származik. Amerikában az utolsó időben nagyon sűrűn esett meg, hogy az esküdtek nagyon súlyos bűnökkel vádolt asszonyokat fölmentettek. Legutóbb gyors egymásutánban

két ilyen eset fordult elő, az egyik Chicágóban, a másik pedig Cincinnatiában. Mind a két helyen férjgyilkossággal vádolt asszonyok állottak a bíróság előtt.

Különösen érdekes és jellemző volt a chicágói esküdtek verdiktje. A vádlott, mrs. Bernstein arra a kérdésre, hogy miért gyilkolta meg férjét? — azt felelte, hogy már nem emlékezik erre. Védő ügyvédje mindössze annyit tudott valószínűsíteni, hogy Bernsteinnét az ura el akarta hagyni, abban a zsidó szektában pedig, amelyiknek a vádlott is tagja volt, nagy gyalázatnak tekintik, hogy ha egy asszonyt a férje ott hagyja. A bizonyítás során kiderült, hogy az asszony éjjel orvul lőtte agyon a férjét, mikor az mitsem sejtve, mellette aludt. Az államügyész tapasztalatból tudta azt, hogy az esküdtek milyen elnézők a női bűnösökkel szemben, külön hangsúlyozta hát, hogy ebben az esetben nincsen semmi olyan mentő körülmény, amelyre az asszony érdekében hivatkozni lehetne és hogy a beismeréssel és a kétségtelen bizonyítékokkal szemben, hogy ha az esküdtszék mégis azt mondaná ki, hogy a férjgyilkos asszony „nem bűnös”, ezzel azt mutatná meg a világ előtt, hogy Illionis államban nincsen igazság és hogy itt is szabadon lehet a legborzasztóbb bűnököt elkövetni.

Az esküdtek azonban nem törődtek azzal, hogy mit fog a világ tartani az illinoisi igazságszolgáltatásról és fölmentették a gyilkos asszonyt. Miért? Azért, mert szép volt, fiatal és könnyes szemével olyan szépen tudott könyörgő tekintetet vetni a bírái felé.

Nekünk is volt alkalmunk arra, hogy egy ízben tapasztaljuk a hasonló könyörgő tekintetek hatását: a Haverda-pörben volt ez, ahol a szép vádlott is ilyen argumentumokkal erősítette a védőügyvéd érvelését. Gyönyörű szép, tiszta tekintetű buzavirágkék szemei voltak Haverda Mariskának és ezek a szemek az egész tárgyalás alatt hol a bírák felé, hol az esküdtek felé vetették a segélykérő pillantásokat. Remény, kétségbeesés, félelem, hizelgés, diszkrét kacérkodás volt ezeknek a selymes macskaszemeknek a pillantásában.

Az eredményt láttuk Szabadkán, ahol az esküdtek már Jánosyt is, aki pedig bevallotta az előre megfontolt szándéku gyilkosságot, fölmentették a Mariska szép szemei kedvéért. Az esküdtek arra gondoltak, hogy az ő szavuktól függ, hogy ezt az elegáns, bájos szép asszonyt hosszú esztendőkre darócruhába öltöztessék és minden komforttól, minden kényelemtől távol, szigorú feyházba csukják. És, ha nem is menthető, de magyarázható emberi, jobban szólva férfigyöngeség, hogy nem mondták ki azt a szót.

Ugyanez az eset ismétlődött meg Párisban a Steinheilné pörének tárgyalásakor. A vörös szépség kellő pillanatokban már a könnyeit is értékesítette, az eredmény ott is az volt, hogy bár a vád tanui teljesen széttépték a naiv hazugságoknak azt a fátyolát, amelylyel a vádlott a maga bűnösségét akarta elfedezni, az esküdtek felmentették a szép asszonyt, akit a törvényszéki palota kapujában már éljenezve várt a hullatott könnyektől megbabonázott tömeg.

Az illinoisi ügyész tehát vigasztalódhatik azon, hogy másutt sincsen igazság, nemcsak Illionisban. Az amerikai ügyész azzal érvel, hogy a férfiszívek nagyon hamar megolvadnak az asszonyi könnyek hatása alatt és hogy a női vádlottakkal szemben, különösen akkor, hogyha azok szépek, csak az asszony-escüdtszék tudnának tárgyalogatosak maradni. Az illinoisi ügyész indítványát méltányoljuk mi is, akik nem lakunk Illionisban.

Az esküdtszéknek különben is az a hibájuk, hogy nagyon is hajlamosak arra, hogy a pillanatnyi benyomások és hangulatok szerint ítéljenek. A fölháborító justic-mordok egész sorozatát volt alkalmunk már megfigyelni Magyarországon is, amióta itt az esküdtszék intézménye fönnáll. Ezek az esetek bennünket szkeptikussá tettek már magával az esküdtszéki intézménnyel szemben is. Az amerikai indítványról el kell ismerni, hogy az talán valami közeledést jelentene az objektív ítélkezés felé, azonban mi ennek dacára mégis megmaradunk a székszis álláspontján. Annak az asszony-

escüdtszéknek alighanem ismét más valamilyen szubjektív hajlamai lennének, amelyek megint csak elfátyoloznák a műkedvelő-bírák tisztánlátását akkor, amikor tisztók szerint a szigorú igazságot kellene kimondaniok. Az amerikai indítványt így inkább csak annak a bizonyosságául tekintjük, hogy az esküdtszék intézménye az Océanon túl ugyanazokat a gyarlóságokat árulja el, mint minálunk.

Kálvinszövetségi nagygyűlés.

Kenessey püspök Szilágysomlyón.

Illusztris vendégei lesznek városunknak október hó 11., 12., 13. napjain. Az Erdélyi Református Egyházkerület Kálvinszövetsége ugyanis nyolcadik nagygyűlését nálunk fogja megtartani.

Résztvesz a gyűlésen az erdélyi református egyházkerület népszerű és tudós püspöke: dr. Kenessey Béla, résztvesznek gróf Bethlen Pál, az egyházkerületi Kálvin-szövetség világi elnöke, — Nagy Károly egyházkerületi főjegyző, a Szövetség világi elnöke, — dr. Kecskeméthy István, a kolozsvári theologia igazgatója, — dr. Boér Elek kolozsvári egyetemi tanár, a szövetség világi alelnöke, — Tóthfalusi József marosvásárhelyi lelkész, a Szövetség egyházi alelnöke, — dr. Ravasz László theológiai tanár, szövetségi titkár s az erdélyi református egyházkerület számos egyházi és világi kitűnősége.

A nagyarányu gyűléssel járó teendők megbeszélésé végett Zsigmond Károly szilágysomlyói ref. lelkész, a Szilágyszolnoki Egyházmegyei Kálvinszövetség elnöke, vasárnap délelőttre a szilágysomlyói ref. egyházközség tagjait értekezletre hívta össze. Ezen az értekezleten a gyűlés technikai részének elrendezésére Moni Gyula elnöklete alatt bizottságot alakítottak. Ez a bizottság fog gondoskodni az egyházkerület minden részéből nagy számban ideérkező szövetségi tagok elszállásolásáról is.

A közgyűlés programjáról különben az alább közölt meghívó nyújt részletes felvilágosítást:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Kálvin-Szövetségének VIII. rendes közgyűlését 1912. évi október 11—13. napjain Szilágysomlyón fogjuk megtartani, a melyre az Erdélyi Református Egyházkerület Kálvin-Szövetségének alapító-, rendes- és pártoló tagjait, református hitestevéinket s az érdeklődőket atyafiságos indulattal ez uton is meghívjuk. Megjegyzések: A Szövetség tagjai, a résztvevő egyesületek kiküldöttéi részére vasuti jegyről gondoskodott az elnökség, illetőleg a szilágysomlyói egyházközségben és a szilágyszolnoki egyházmegyei Kálvin-Szövetség kebelében alakult helyi rendezőbizottság. Jelentkezések Zsigmond Károly szilágysomlyói lelkész és egyházmegyei Kálvin-Szövetségi elnök részére Szilágysomlyóra küldendő folyó év szeptember hó 25-ig. Az évi működésről szóló egyházmegyei jelentések sürgős beküldését a Szervező iroda (Tóthfalusi József ref. lelkész Marosvásárhely) címére ez uton is kérjük.

I. nap. Október 11. (péntek.) 1) Az elnökség Kolozsvárról délelőtt 7 óra 48 perckor indul Désen, Zsibón, Zilahon, Sarmaságon át Szilágysomlyóra, hová megérkezik este 7 óra 2 perckor. (Amennyiben Zilahról különvonaton megyünk tovább, érkezés Szilágysomlyóra 4 óra 30 perckor) Itt fogadás és elszállásolás a szilágysomlyói egyházközség és a szilágyszolnoki egyházmegyei Kálvin-Szövetség kebelében alakult rendezőség által. (Azok, akik a Nagyvárad—Székelyhid utirányt választják, az 507. számú személyvonattal reggel 6 óra 40 perckor indulnak Kolozsvárról s Szilágysomlyóra érkeznek este 6 óra 14 perckor.) 2) Este 8 órakor ismerkedés a Városi szálló helyiségében.

II. nap Október 12. (szombat.) 1) Reggel 1/2 9 és 10 órakor választmányi ülés. 2) Délelőtt 10 órakor Kálvin-Szövetségi közgyűlés.

A) Ünnepi rész: 1) A gyülekezet éneklő a XLII. dicséretet. 2) Imádkozik: Nagy Károly egyházkerületi főjegyző, egyházi elnök. 3) Megnyitó beszédet mond gróf Bethlen Pál

világi elnök. 4) Az erdélyi Kálvin-Szövetség üdvözlése az egyházmegyei Kálvin-Szövetség és a szilágysomlyói egyházközség részéről Zsigmond Károly egyházmegyei Kálvin-Szövetségi elnök és szilágysomlyói lelkész által. 5) Előadást tart Dr. Ravasz László theol. tanár, Szövetségi titkár. A közgyűlés felfüggesztetvén hivatalos tisztelgések Dr. Kenessey Béla püspök öméltóságánál és a védnökség jelen levő tagjainál. Látogatások. Ezek után közeled. (Előzetes jelentkezések Zsigmond Károly szilágysomlyói lelkészhez intézendők.)

B) Szövetségi hivatalos rész. Délután 3 órakor jelentések, előterjesztések.

C) Tárgyalások: a., Dr. Boér Elek egyetemi tanár világi alelnök előadása: „Az erdélyi magyarság anyagi romlásának okai és az egyház szerepe ennek megelőzése munkájában.” b., Tóthfalusi József marosvásárhelyi lelkész, egyházi alelnök értekezése: „Ifjúságunk lelki gondozása, különös tekintettel az iparos ifjakra” cimen. c., „A falusi pap egyháztársadalmi munkája.” Előadja: Szabó Miklós kolozsborsai lelkész.

D) Vallásos estély este 6 órakor. 1) Karének. 2) Ima. Tartja: Tóthfalusi József lelkész. 3) Bibliát magyaráz Dr. Kecskeméthy István theol. igazgató. 4) Szabadelőadást tart: főtisztelendő és méltóságos dr. Kenessey Béla erdélyi ref. püspök. 5) Záróimát mond: Zsigmond Károly lelkész. 6) Gyülekezeti ének.

III. nap: október 13. (vasárnap.) 1) Délelőtt 1/2 10 órakor alkalmi istentisztelet a ref. templomban, hol imát mond: K. Nagy Elek szilágyszolnoki esperes; egyházi beszédet pedig: dr. Kenessey Béla erdélyi ref. püspök. 2) Délelőtt 11 órakor diszgyűlés. a., A közgyűlés folyamán hozott határozatok összefoglalása és kihirdetése az elnökség által. b.) Ünnepi beszéd, tartja: Nagy Károly egyházkerületi főjegyző, egyházi elnök. c., Dr. Kenessey Béla püspök zárószava. 3) Délután 1 óra 34 perckor, esetleg 3 óra 20 perckor elutazás.

Kedvező idő esetén a gyűlést a ref. templomban, különben pedig a városi színház helyiségeiben tartja meg a rendezőség.

A SZILÁGY SOMLYÓ

politikai lap

— előfizetési ára: —

Egész évre . . . 8 K Negyedévre . . . 2 K
Fél évre . . . 4 K Egyes szám ára 20 f

Megjelenik minden csütörtökön.

KÜLÖNFÉLÉK.

Álarc alatt.

Már megtanultam, hogy kell tűrni, élni.
Keztyüs kezem az aranyos kilincsen
Nem remeg többé s büszke gesztusával
Nem rohan át az olcsó földi kincsen.

Illatos, csöndes, halk álmu szobákban
Mint fuvalom, mely gyertyalángot rezget,
Finom léptekkel — idegenül járok
— Tudom nem nekem nyílnak e virágok.

Tul mindenem, a bus, mogorva gögön
A megalázás palánkján átnézek,
Mint más, kis hittet, apró örömökkal
Dolgozom, eszem, hogy holnap is éljek.

Aztán . . . jönnek az éjszakák, a rutak
Mikor a bűnökért könnyel kell fizetni . . .
Uram, mást akart a te kicsi szolgád,
De megtanították kinok, ősi példák
Üres kalászkodat mosolylyal aratni.

Mados György.

— **Egészségtan-tanár.** Főgimnáziumunkban a VII. osztály felállításával az egészségtani tanórák is rendszeresítették. A tanárakat dr. Ajtai Endre vármegyei tb. főorvossal, ki a kolozsvári tudományegyetemen az általános kór- és gyógytan tanársegéde volt, töltötték be. A tanár egyszersmind a főgimnáziumnak iskolaorvosa is.

— **Kitüntetett református lelkész.** A közeli Széplak község református lelkészét, Takács Józsefet, — aki félszázadot meghaladó időn keresztül nemcsak lelkiekben volt gondozója híveinek, hanem mint falujának valódi vezetője, a közügyek vezetéséből is derekasan kivette a maga részét, — ő felsége a király a koronás érdemkeresztrel tüntette ki. Az érdemkeresztet Miskolczy Ferenc Bihar-vármegye főispánja a községi képviselőtestület disztközségi ülésében adta át a kitüntetett 80 esztendő lelkésznek.

— **Áthelyezés.** Sikoraszky Zsigmond csendőrszázadost, a zilahi csendőrszárny parancsnokát Ipolyságra helyezték át. Hivatala vezetését Belszky Lajos csendőrfőhadnagy veszi át.

— **Tanárváltozás.** Róth János doktort, a zilahi ref. főgimnázium h. tanárát, az esztergomi áll. segélyezett községi főreáliskolához rendes tanárrá választották; helyére a zilahi ref. főgimnáziumhoz Pankráty Sándort hívta meg a Wesselényi-kollégium előjárósága.

— **A főgimnázium tanulói.** A múlt héten véget értek a beiratkozások a szilágyosomlyói főgimnáziumban. Az eredmény az intézet szép fejlődéséről tesz tanuságot: 250 rendes és 15 magántanulója van ezidőszert az iskolának. (Tavaly 212 volt a rendes és magántanulók száma a hat osztályban.) A most beiratkozottak közül az első osztályt 62, — a másodikat 51, — a harmadikat 25, — a negyediket 38, — az ötödiket 28, — a hatodikot 30, — a hetedik osztályt pedig 16 rendes tanuló látogatja. A magántanulók közül 1 a második, — 1 a harmadik, — 4 a negyedik, — 2 az ötödik, — 3 a hatodik és 4 a hetedik osztályba iratkozott be.

— **A sorozás a járásban.** A múlt héten a szilágyosomlyói járás községeiben illetékes állításkötelesek állottak a Szilágyosomlyón működő sorozóbizottság elé. Az előállott 350 első, — 262 második, — 238 harmadik korosztálybeli állításköteles közül 94 első, — 41 második és 41 harmadik korosztálybelit talált a katonai szolgálatra alkalmasnak a bizottság.

— **Jutalom.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a Kalmár-féle alapítvány egyik 154 koronás jutalombizottságát Virág János menyői ig. tanítónak adományozta a magyar nyelv terjesztésében elért sikereiért.

— **Virilisek összeírása.** Szilágyvármegye törvényhatósági bizottságának legfőbbadófizetői — virilis — névjegyzékét az igazolóválasztmány folyó hó 19-én tartandó ülésén fogja összeállítani. Azok, akik adójuknak kétszeresen való számítására jogot akarnak érvényesíteni, erre vonatkozó kérelmüket az irt napig Zilahon, az igazolóválasztmánynál szóval, vagy írásban bejelenthetik.

— **Időjárásunk** már-már kezd kétségbeejtő lenni. Napok, sőt hetek óta szakad az eső. A cséplési munkák befejezésében nagyban hátráltatja a gazdákat. A sarjucsinálás fennakad. A magnakvaló here- és lucernatáblákat fölverte a friss sarjadás és félt, hogy a termés ha teljesen meg nem semmisül is, a magtermés megvörösödik, vagy csirázásnak indul. Szép reménnyel biztató szőlőhegyeink általában vörösek a peronoszporától. Ha melegebb, szárazabb időt nem kapunk, bortermésünk is

tönkre megyen, pedig már 40—45 koronával történtek eladások az idei mustra.

— **Megeszik a patkányok a városi levéltárat.** A városi magisztrátus elhelyezésére évi 4000 korona bérösszegért kibérelt terménytéri épületben annyira elszaporodtak a patkányok, hogy a város levéltárát is az a veszedelem fenyegeti, hogy ezek a piszkos állatok összerágják, tönkreteszik. Már csak annyiban is érdekes ez az állapot, hogy a város polgármestere írásbeli előterjesztést követel a főkapitánytól a patkánylétszámról. Ilyen előterjesztés hiányában nem szándékozik semmit tenni a patkányinvázió ellen. Kevés dolog lehet ott a városházánál, ha még arról is írásbeli előterjesztés kell egyik szobából a másikba, hogy sok a patkány.

— **Az „uj sajtótörvény” a gyakorlatban** cím alatt következőket írják lapunknak: Szatmáron új napilap indult meg szombaton „Uj Szamosujság” (Eszakkelet) címmel. A polgármester azon indoklással, hogy annak címe hasonlít egy másik szatmári laphoz, a munkapárt „Uj Szamos” című lapjához, a kolportázást betiltotta, a polgármester intézkedése alapján aztán a rendőrfőkapitány a lap első számának a kihordását is betiltotta, sőt a nyomdában a szedést is lefoglalták. A lap este mégis megjelent és ekkor letartóztatták a rikkancsokat, rendőrök és csendőrök elkobozták a lapoldányokat, aztán sorra járták a kávéházakat és vendéglőket és a vendégek kezéből szedték ki a lapot. A dolog nagy izgalmat keltett a városban. A polgármester az este folyamán visszavonta a betiltó intézkedését, a rikkancsokat is szabadon bocsátotta. Az „Uj Szamosujság” független politikai napilap az „Eszakkelet” megszűnése után alakult és sz. Zsemley Oszkár felelős szerkesztője alatt szabad ellenzéki szellemű érdekes tartalommal jelenik meg.

— **„Próbabál”.** Kedves multság folyt le szombaton este a városi színházban: a táncfolyam sikeres befejezését Zelinger táncmester növendékeivel együtt táncmultságot, tánciskolai nyelven szólva „próbabált” rendezett. Magát a tulajdonképpeni multságot különböző táncokból összeállított élvezetes műsor előzte meg, mely a növendékek előrehaladásáról és ügyességéről tett tanuságot. A szereplők közül különösen Angyalffy Margitka, Balogh Margitka és Muzsaj Jankó tűntek ki. — Erdemes a feljegyzésre, hogy majdnem rettenetes katasztrófa lett a vidám multságból. A program egyik pontja ugyanis élőkép volt, melyben a növendékek csaknem mindnyájan résztvettek. Az élőképet megvilágító görögtűztől az egyik kulissza lángrobbant. Ugy a nézőtérben, mint a színpadon nagy rémületet keltett az eset, szerencsére azonban még idejekorán sikerült elfojtani a tüzet. Szerencsétlenség tehát nem történt, de intőül kell szolgálnon ez az eset arra, hogy görögtüzes mutatóványok engedélyezése a mi amúgy is rozoga, tűzveszélyes színházunkban nem helyénvaló.

— **A falusi bankár büne.** A szilágyvármegyei Kémer község lakói apróbb kölcsönöket kértek Hermann Mayer ottani kereskedőtől. A kereskedő szívesen állott a megszorult falusi emberek rendelkezésére, de az adott összegekről váltót követelt. 1908. év nyarán Bölöni Ferenc és felesége szül. Andor Vilma 240 koronát kértek Hermanntól kölcsön és ez összegről ők is váltót adtak neki. 1908. október 2-án Hermann Mayer azt mondta adósainak, hogy a tőlük kapott váltót elvesztette, s ezért arra kérte őket, hogy adjanak neki egy új váltót. A gyanútlan emberek teljesítették a kereskedő kérését, de nem sokkal ezután tapasztalniok kellett, hogy Hermann mind a két váltót peresítette és így a 240 korona helyett 480 koronát követelt

rajtuk. Folyton halasztásokat kértek hitelezőjüktől, mikor pedig az állandó zaklatást megunták, ügyvédhez fordultak. Az ügyvéd tanácsára ekkor bűnvádi feljelentést tettek Hermann ellen, de tekintve, hogy időközben két esztendő telt el, nem csalással, hanem mindössze magánokirathamisítással vádolhatták meg Hermann. A zilahi törvényszék el is ítélte Hermann Mayert magánokirathamisításért egyévi börtönre, majd a vádlott felebbezése folytán a debreceni kir. ítélőtábla is helybenhagyta ezt a büntetést, a bejelentett semmiségi panaszokkal pedig a múlt héten foglalkozott a kir. Kuria harmadik büntető tanácsa Zsitvay Leó elnöke alatt. Janecsó Mihály előadásában tárgyalta ezt az ügyet a kir. Kuria, amikor is a vád és védelem meghallgatása után a benyújtott semmiségi panaszokat elutasította.

— **Országos vásárok.** Ipp község képviselőtestülete folyamodott a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy évenként hat országos vásár tartását engedélyezze. A szomszédos vásártartó községek, mint Széplak, Kémer és Szilágy-nagyfalu erősen tiltakoznak a vásár megadása ellen. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara az alispánnak hozzáintézett megkeresésére betérjesztett véleményezésében a leghatározottabban tiltakozik az új országos vásárok engedélyezése ellen, mivel 30 kilométer körzetben fekvő 3 község 11 országos vására az ide vonatkozó igényeket teljesen képes kielégíteni. Miután Bölöni Sándor, Szilágyvármegye közigazgatási előadója is teljesen magáévá tette a kamara véleményét és szintén a vásár megadása ellen nyilatkozott, — a kért új országos vásárokat aligha fogja engedélyezni a miniszter.

— **Az ünnepek új rendje.** A biboros hercegprímás legutolsó körlevele révén nyilvánosságra került a pápa azon döntése, amelylyel az ünnepek számának korlátozásáról szóló rendelkezést a püspöki kar fölterjesztésével szemben Magyarországra is kiterjesztette. A nagyfotosszerű döntéssel széles körökben foglalkozott a sajtó és a hirhez fűzött kommentárok között előtérbe lépett az a kérdés is, amelyre nézve sem a pápai rendelet, sem az azt kihirdető primási körlevél nem intézkedett kifejezetten hogy mikor lép életbe az a rendelet, illetőleg, hogy az ünnepek redukciója mely időponttól kezdődik? — A Magyar Kurir ebben az ügyben kérdést intézett illetékes egyházi tényezőkhöz és a következő felvilágosítást kapta: Mielőtt még a magyar püspöki kar állást foglalhatott volna az ünnepek rendjének a Supremi Disciplinae kezdetű pápai motu proprio alapján való megváltoztatása tárgyában, Vaszari Kolos, biboros hercegprímás kieszközlte a római Kuriánál, hogy Magyarországon az ünnepek régi rendje az 1912. évben változatlanul megmaradjon. Ezen a ren-

NESTLÉ
gyermeklisztje

vízzel felfőzve
csecsemők, gyermekek, valamint
gyomorbagyosok

régbevált tápláléka

30 év óta kipróbálva

és orvosilag ajánlva.

Tiszta alpesi tejet

tartalmaz.
1 doboz 1 kor. 80 fill.
minden gyógyszerárban és
drogeriában kapható.
Prospektus ugyanott.

Brüder Kálmán női és férfi divatáru-
házában
az őszi és téli divatujdonságok megérkeztek.
Model-kosztüm és ruhaszövet-különlegességek, selyem és bársonyujdonságok, diszek és
ruhakellékek. Meglepő választék!
Versenyen kívüli olcsó árak!

delkezésem természetesen mitsem változtat az, hogy a Szentszék a magyar püspöki kar előterjesztéseit mellőzve, az ünnepek számának redukálását Magyarországra nézve is kötelezővé tette. Ez a rendelkezés csak az 1912. év utáni időre vonatkozhatik, amit az is bizonyít, hogy úgy az esztergomi főegyházmegyében, valamint a többi egyházmegyékben is október végén fogják a pápa döntését a híveknek a szószékről kihirdetni. Az ünnepek új rendjét tehát Magyarországon 1913. január 1-én lép életbe.

— **Tanítók katonáskodása.** A tanítók hadkötelezettségét illetőleg sokan azt hiszik, hogy az új véderőtörvény értelmében a tanítók már elvesztették a póttartalékba való utaláshoz jogukat. Ez azonban tévedés, mert a törvény 82. szakasza kimondja, hogy a törvény életbelépésétől számított 7 évi átmeneti idő alatt a tanítók besoroztatásuk esetén kérelmükre a póttartalékba osztatnak be. Az ehhez való igény azonban — az eddigitől eltérően — a sorozási év október hó 1-éig igazolandó. Nagyon fontos és a tanítókat nagyon érdeklő intézkedése az is az új törvénynek, hogy a katonai kiképzés most már nem 8, hanem 10 hét lesz. Hogy azonban a tanítás a tanító katonáskodásával ne zavartassék, a 10 heti kiképzés ideje továbbra is a nagy vakációra marad.

— **Borzalmas halál.** Ruzs Demeter fűtő a Mezei Kálmán inói gőzmalmában, midőn a gép működésben volt, a nagy lendítő kerék körül foglalatostkodott. A kerékbe valahogyan beleakadt a köténye s a kerék magával rántotta Ruzsot. A szerencsétlen fűtőt félóra hosszat forgatta a kerék s a mennyezet és a padló közötti szűk réseken át préselte, de cafatokban is még mindig forgatta. A gép rendellenes működéséből vette észre a gépész, aki akkor a malom másik helyiségében foglalatostkodott, hogy baj van. Beszaladt a gépházba s ott rémülettel látta a véres, összeroncsolt hullát forogni a lendítő kereken. A gépeket megállította s többek segítségével leszedette a már élettelen testet.

— **Irodalom.** „Az Allami Tisztviselők zsebnaptára 1913. évre“, mely Csikvári Jákó, az Allami Tisztv. Orsz. Egyesülete hivatalos lapja szerkesztőjének szerkesztésében fog megjelenni, ezuttal is valóságos kincsesháza lesz az állami tisztviselőknek. Ára 3 korona, mely összeg a szerkesztő nevére, — Mátyásföldre (Pestmegye) küldendő és pedig legkésőbb folyó évi október hó 1-ig. Ajánljuk az állami tisztviselők figyelmébe.

— **Bácskai lakodalom.** Zomborból írják, hogy a napokban lakodalom volt Őrszállás községben, ahol Potz János vagyonos gazda leányát vette feleségül Puhl András katymári gazdálkodó. Az esküvőt követő lakodalmas eszem-iszom alkalmával a meghívott 700 vendég elfogyasztott 12 hektoliter sör, 35 hektoliter bort, 120 üveg pezsgőt, 180 pár kacsát, 115 libát, 2 üszőt, 1 borjút, 9 sertést, 5000 darab tojást, 42 tortát és 2 kocsiira való süteményt.

— A „**Vasárnapi Ujság**“ szeptember 8-iki számának szennzációt keltő képei között a legfeltűnőbb a sárosmegyei nemesi kastélyok képeinek pompás sorozata (Dobay István cikkével), a többi képtárgyakat a balécai római leletek, a honvéd hidászok gyakorlatai, az állatkerti gyermek-mulatságok, a régi pesti uszodai élet egy érdekes képe, az Etna legújabb kitörése adják. Szende-Dárday Olga és Barrie regénye, Ady Endre, Bodor Aladár és Peterdi Andor versei, Hedegüs Sándor novellája, Oláh Gyula visszaemlékezései a szabadságharcból bőséges és érdekes olvasnivalót nyújtanak. Egyéb közlemények: cikk az amerikai kenyérkereső lányok férjhezmenéséről, gróf Károlyi Sándor mellszobra Vasvári Lászlótól s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre öt korona, a „Világ-krónika“-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában. (Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.) — Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 kor. 40 fillér.

— **Szerkesztőváltás a Fidibusznál.** A magyar humorirodalomnak szennzációja van. A Fidibusz ettől a héttől kezdve Paulini Béla szerkesztésében jelenik meg, akinek tolla, írásai és rajza egyaránt népszerűek. A mostani szám meglepően friss, eleven, tele van aktuális szövegekkel és artistikus képpel. A Fidibusz az új szerkesztő alatt nem utazik direkt pikantériákra, minden jó témát egyaránt feldolgoz. De szabadon és bátran dolgoz fel mindent. Egv-két ilyen brilláns szám és a Fidibuszról ismét beszélni fognak! Tessék átlapozni! Egy szám ára tizenkét fillér. Mutatványszámot szívesen küld a Fidibusz kiadóhivatala, Budapest, Röck Szilárd-utca 12.

— **A Nap a magyar ujságírás szennzációja.** Tessék elolvasni és feltétlenül meggyőződik róla, aminthogy azonnal konstatálni fogja azt is, hogy A Nap a magyar közönség legked-

vesebb lapja. A 48-as eszmény és a magyar nemzeti törekvések egyetlen hű és kérélelhetetlen szószólója. Főszerkesztő: Braun Sándor. Felelős szerkesztő: Hacsak Géza. Munkatársai: a magyar ujságírás kitűnőségei. Példányszáma amerikai ujságírók: 155.000 példány naponként. Egy szám 2 krajcár. Előfizetési ára: Egy évre 16 K. félévre 8 K. negyedévre 4 K egy hónapra 1 K. 40 fillér.

— **Budapesti Hirlap.** Főszerkesztő és tulajdonos: Rákosi Jenő. Az ország legelterjedtebb és legtekintélyesebb politikai napilapja. Megjelenik naponta (hétfő kivételével) kor reggel. Előfizetési ára: egy évre 28 kor., félévre 14 kor., negyed évre 7 kor., egy hónapra 2.40 kor. Egyes példány ára 10 fill. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-körút 5. sz. Minden ember tudja ebben az országban, hogy a Budapesti Hirlap egy politikai magatartásban, mint társadalmi, művészi, irodalmi és gazdasági törekvésében a nemzeti irányt követi és csak egy célt ismer és ez az, hogy erős hittel és lankadatlan buzgalommal szolgálja a magyar nemzeti érdeket. Ezért terjed el a Budapesti Hirlap oly nagy mértékben a magyar komoly hazafias körökben és ezért mindenki, aki lelkében és törekvésében ugyanama vágyakat érzi, mint a Budapesti Hirlap emberei: a Budapesti Hirlapból merít tudást és lelkesedést és aki csak teheti, a Budapesti Hirlapot járátja házához. A Budapesti Hirlapot haszonnal forgatja kezében a családfő, az asszony és az ifjuság egyaránt. Közleményeit mindig a jó ízlés és a becsületes hazafiság diktálja, értesülései mindig kimerítőek és szavahihetők, tartalma válogatott és terjedelmes. Minden magyar embernek a figyelmébe ajánljuk a Budapesti Hirlapot.

Kolozsvári jogi vizsgákra
rendes és
rekapituláló kurzusok
szeptember hó elején kezdődnek
Dr. Polcz Rezső ügyvéd
jogi szemináriumában Kolozsvár, Egyetem-utca 7. sz. a. 29—52
Jegyzetek augusztus hóban mérsékelt áron kölcsönöztenek ki.

Tisztelt vevőközönség!

Az őszi idény előtt van szerencsém tisztelt vevőimet a beérkezett legújabb divatu őszi és téli kosztüm, pongyola- és blouskelmék, selymek, bársonyok, kész blousok, valamint menyasszonyi kelengyék megtekintésére minden vételkötelezettség nélkül meghívni, melyek cégem páratlan versenyképességét igazolják.

Kiváló tisztelettel:

Schvartz Ignác
cég.

Értesítés.

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy áramfogyasztóink kényelmére való tekintettel beszereztünk és raktáron tartunk diszes kivitelű és kitűnően bevált

villamosvasalókat

mely szagmentességénél fogva fejfájást nem okoz, tisztán és kényelmesen kezelhető, ára 20 korona.

Ugyancsak ez uton értesítjük tisztelt fogyasztóinkat, hogy **Wolframlámpákat** drabonként 2 korona 40 fillérért árusítjuk.

„Lajos” Hengermalom
és villamosmű rt.

Eladó jutányos árban a Rákóczi-utcában 43. házszám alatti Rencz István-féle belsőség a rajta levő két, két szoba és egy-egy konyhából álló két házzal együtt.

Bérbeadó. Szilágyvármegyében 720 hold prima tagosított birtok uri és cselédlakkkal s egyéb melléképületekkel tiz egymásután következő évre.

Eladó Nagyderzsida határában 33 hold 800 □ öl jóminőségű tagosított birtok, termő szőlő, lakóház és gazdasági épületekkel.

Ezen kívül eladó több ház és szőlő.

Értekezhetni **Sámuel Salamon** adásvételi és közvetítő irodájában Szilágysomlyón, Báthory-utca 17. sz. 2—

Thalvizer és Németh

keresk. ipari, bankbizományi és ingatlan adásvételi vállalata.

Debrecen, Hatvan-utca 70. sz.

Eladó haláleset miatt **Hentes-üzlet** Debrecenben, igen kedvező fizetési feltételekkel.

Ondódon, Pacon, Halápon több kisebb-nagyobb ház. Kitűnő tanyabirtokok.

Szilágy megyében 483 holdas, Szabolcs megyében 165 holdas jó birtok.

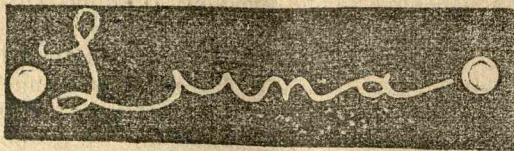
Hajdubagason több rendbeli jó termő szőlő.

Pénzt szerezünk előleg nélkül kedvező feltételekkel. Elhelyezünk teljes fedezet mellett.

Foglalkozunk:

a bankügylet körébe vágó mindenféle ügyletek lebonyolításával. Földek, házak, birtokok bérbeadásával. Gőzmalmok vételével, erdő és egyéb ingatlanok adásvételével. Szabadalmak javításával. Mindennemű sorsjegyek vételével és eladásával részletfizetés mellett is.

2—

A kénes szénsavas ásványvizek királya.

„LUNA” kénes forrás főraktára: Szatmárnémeti, Rákóczi-utca 26.

Kapható: a **Közigazgatási bank áruosztályánál Szilágysomlyón.**

A női szépség elérésére legtokéletesebb, ártalmatlan arcszépítő szer a **Máramarosi „LILÍOM”-arckenőcs,**

mely a szeplőt, májfoltot s az arc különböző tisztátalanságait három nap alatt eltünteti.

Kapható a készítőnől:

Weisz Hugó

„szerecsen” gyógyszerárban Máramarossziget, főtér 4/c.

Szilágysomlyón kapható: **Balás Zsigmond** és **Szaplonczay Sándor** urak gyógyszerárában. 17—26

Vegye meg!

Egy példány
2 krajcár
Mindenütt kapható!

A NAP

Főszerk. Braun Sándor.

Fel. szerk. Hacsak Géza.

Egy szám

2

krajcár.

A NAP

a magyar újságírás szenzációja, a magyar közönség legkedvesebb lapja, a 48-as eszmény és a magyar nemzeti törekvések egyetlen hű és kérélhetetlen szószólója. Kormányüldözés, jogfosztó terrorizmus nem akadályozhatja meg kérélhetetlen harcában a magyar nemzet szent jogaiért. Minden jó magyar ember olvassa A NAP-ot! Tessék előfizetni!

Hirdessen!

155.000
példány
naponként!

Fizessen elő!

Előfizetési ár:

Egy évre 16 K N-évre 4 K
F-évre 8 K 1 hóra 1.40 K
Egy szám 2 krajcár.

A NAP

apróhirdetéseivel levelezőlapja
10 szög 50 f.
20 „ 90 f.
40 „ 1.70 f.

MI A
FIDIBUSZ?

1. A legkitűnőbb } ma-
2. A legvidámabb } gyar
3. A legolcsóbb } élelap

Páratlanul népszerű!

Mesés képek!

Rendkívül olcsó!

Egy szám ára: 6 krajcár!

Előfizetési ára:

Egy évre 6.—
Félévre 3.—
Negyedévre . . . 1.50
Egy hónapra50
A NAP újságállalat kiadó-
hivatala Budapest, VIII.,
Röck Szilárd-u. 12.

Kérjen mutatóvényszámot
A Fidibusz 1906., 1907.,
1908., 1909., 1910. év-
folyama diszkótésben
kapható. Egy-egy kötet
ára 5 korona. Mind az
öt kötet egyszerre való
megrendelésénél 25
százalék engedményt
adunk.

ELADÓ

olcsó árban egy jó karban levő, félfedelű olajtengelyes fiáker és egy fűthető — majdnem új —

zárt üveghintó.

Megtekinthető a helybeli „Lajos” Hengermalom és Villamosmű részvénytársaság-telepén.

Gyümölcs és szőlőszállító kosarat

bármily mennyiségben legelőnyösebben szállít:

Kosár Értékesítő Központ,
BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca
49. szám. 4—6

Pannonia Szálloda.

Debrecen Piac-utca 42. sz.
Hungáriával szemben.

50 fényesen berendezett szoba rézsodrony ágyakkal

Villany, Központi fűtés és Fürdő

Utazó uraknak nagy kedvezmény.

Szíves pártolást kér:

Márkus Jenő

szállodás és Dréher vendéglős.

2—5

Eladó alma.

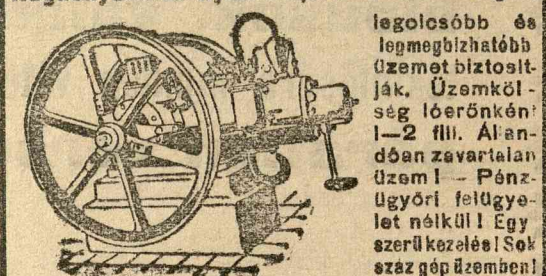
Nagyobb mennyiségben eladó kémeri gyümölcsösömben **Batul, Arany pármén, Ananászrenett, Kanadai renett, Pónyik és Sóvári faj** almatermésem.

Bölöni Sándor,
Szilágysomlyó.

CLIMAX

nyersolajmotorok és lokomobilok 3-70 HP.

Magasnyomású nyersolajmotorok 15—160 ló-
erőig

Költségvetések és árlapok díjmentesen.

Bachrich és Társa
betétitársaság

motorgyári fióktelepe 14 2

Budapest, VI., Váci-körút 59/p.

Értesítés.

Tisztelettel értesítjük, hogy fogyasztó közönségünk kényelmére úgy rendezkedtünk be, hogy palackozott borainkat előleges megrendelés esetén házhoz szállítjuk. Jó minőségű és aránylag olcsó borainkkal már eddig is megnyertük a tisztelt borfogyasztó közönség nagy részének jóakaratu támogatását s ezt a jó kiszolgálás által igyekezni fogunk a jövőben is megérdemelni.

Hogy borainkhoz olcsó és jó borvizet is szolgáltatunk, felkerestünk egy kitünő ivóvizet adó, a tenger színe felett 641 m. magasságban levő forrást Hármaspatakon s ezt vegytiszta folyékony szénsavval 4 légköri nyomás mellett telítve hozzuk forgalomba és szintén házhoz szállítjuk.

Árjegyzékünket az alábbiakban adjuk s becses megrendelését kérjük.

37—

Szilágysomlyói Borértékesítő és Pincészövetkezet.

Megnevezés.	10	7	5	3½	Megjegyzés.
	deciliter ára fillérekben				
1906. évi aszu bor	500	—	250	150	A borospalackért 30 fillért, a vizespalackért 30 fillért, ládáért 6 koronát számítunk fel és ugyanennyit térítünk meg.
1910. évi vegyes asztali	80	—	40	—	
1910. évi muskotály bor	160	112	80	—	
1907. évi asztali bor	122	86	62	—	
1910. évi rizling bor	84	—	42	—	
1908. évi rizling bor	112	80	56	—	
1911. évi vegyes asztali	72	—	36	—	
Kristályviz	10		6	—	

Máthé László

butorasztalos, kárpitos üzlete, butoraktára és első temetkezési intézete Szilágysomlyón.

Ajánlja dusan fölszerelt butoraktárát asztalos műhelyét és kárpitos üzletét, melyet most rendezett be, ellátva szakképzett munkavezetővel, hol mindenféle asztalos és kárpitos munkák készen kaphatók és megrendelésre is a legrövidebb idő alatt a legfinomabb izléses kivitelben, jutányos árban készíttetnek.

Temetkezési intézetemben

minden kellékek nagyválasztékban állanak a közönség rendelkezésére. Temetések önálló elrendezését a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, jutányos árban elvállalja.

Temetkezési intézetemhez diszes kiviteli **gyászkocsit** hozattam, melyet minden általam rendezett temetéseknél ingyen, minden költség felszámítása nélkül adom.

A nagyérdemű közönség pártfogását mély tisztelettel kéri

Máthé László.

Üzlethelyiség és műhely: Báthory István-ut, saját házámban. 12—52

Hirdetések

A „Szilágysomlyó” részére jutányos áron vétetnek fel.

Megérkezett újdonságok!

Az őszi évad kezdetén ajánlom a legdusabb választékban berendezett

uj divatáru üzletemet,

hol ugyanis raktáron tartom a legdivatosabb női ruhaszöveteket, selyem és szövet blouskelméket.

A legjobb minőségű mosó kretonokat, zephir, flanell és barchetteket.

Nagy választék vászon és asztalneműekben.

Menyasszonyi kelengyék teljes összeállítását szakszerűen, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Szolid kiszolgálásomról nagybecsű vevőim előre is biztosítva.

Szives pártfogást kérve

alázatteljes tisztelettel:

VASS LUKÁCS.

2—

Téglaégetésből megmaradt tölgy — cser —

T Ü Z I F A

nagy erdei méterekben — míg a készlet tart
— jutányos árban kapható.

ZAKAR GÉZA,

Szilágysomlyó, plebánia épület.

2—3

Feltétlen
hasznos

Biztos kereset!

Kitűnő vállalat
2000 koronával

Társ keres-
tetik

A vállalat jövedelméből a tőke bennhagyásáig 160 korona havi részesedés biztosított. Személyes közreműködés nem feltétlenül szükséges.

A befektetett tőke ingatlanra való bekebelezéssel biztosítva lesz. Évi haszonrészesedés 5—6 ezer korona. 2—

Ajánlatok :

Erdélyi István Debrecen.

Eötvös-utca 104. szám.

Borsajtóink és Szőlőzuzóink

nem piacra szánt vásári áruk, de fontos gazdasági céljuknak mindenben megfelelő, tökéletes gyártmányok.

A ki nekünk idegen présből vett olyan friss sajtolású törkölyt tud hozni, melyből mi ne volnánk képesek még bőséges nedvet sajtolni;
— ingyen választhat sajtóink közül!

DEBRECENI VASÖNTÖDE és GÉPLAKATOSSÁG.

Debrecen. Hadházi-utca 22. szám.

Alapított az 1892. évben.

TELEFON : 4—66 sz.

Eladás egyedül a gyártelepen.

Feltétlen jótállás minden egyes darabért, még alkatrészekért is. 3—6

Szenzációs ujdonság!

Hölgyek, kik férjhezmenni, — urak, kik nősülni
szándékoznak, rövid idő alatt tapasztalható biztos siker
reményében forduljanak bizalommal jóhírnevű

női és férfi divatáruházunkhoz,

fényképpel ellátott, válaszbélyeges levélben, melyben közöl-
jék társadalmi állás, hozomány, stb. tekintetében támasztott
igényeiket, személyi viszonyaikat. 22—

Széleskörű ismeretségünk révén abban a helyzetben va-
gyunk, hogy a hozzánk forduló hölgyek és urak összes igé-
nyeit kielégíthetjük. — Mindkét fél részére **díjmentesen**
szerzünk, — honoráriumképpen csak azt kötjük ki, hogy a
közvetítésünkkel házasulandó ifjak, férjhezmenendő hölgyek
a **stafirungot** tőlünk **szerezzék be.**

Kiváló tisztelettel:

BARTHA és HOSSZU

női és férfi divatáruház. (Gólyaáruház.)

Mamák és papák öröme!

Szerencse fel!

Menyasszonyi kelengyék és mindennemű férfi divatcikkben dus választék!